

Copyright foto

Huisdier in the spotlight

In (bijna) elke editie belicht het Dibevo Vakblad een huisdier. Wat zijn de belangrijkste kenmerken, hoe presenteert je het dier in de winkel, wat is het verhaal bij dit dier en hoe informeer je je klant?

Copyright foto

HOE DUURZAAM IS DE

KARDINAAL TETRA?

Naast een erg mooi en een heel veel gehouden visje is de kardinaaltetra ook een leuk voorbeeld in de discussie rond duurzaamheid. Een prima huisdier dus om in dit vakbladnummer in de spotlights te zetten.

TEKST: GERRIT HOFSTRA
FOTO'S: SHUTTERSTOCK

In Duitsland, Frankrijk en België zijn recent discussies geweest of het nog wel verantwoord is dat een deel van onze gezelschapsdieren uit het wild afkomstig is. Dieren uit het wild halen, zou niet duurzaam of (moreel) verantwoord zijn. En natuurlijk zijn er soorten waarvoor dat zeker geldt, hoewel die vaker op ons bord dan in het aquarium te vinden zijn. Natuurlijk zijn wij geen voorstander van het niet duurzaam vangen van dieren uit het wild, en een korte blik op de Rode Lijst met bedreigde soorten van de IUCN (iucnredlist.org) leert dat er al meer dan voldoende dieren bedreigd worden. Maar is wildvang voor de gezelschapsdierensector wel zo schadelijk, of is dat alleen zo bij een aantal soorten?

DE WEG NAAR DE WINKEL

Kardinaaltetra's in de handel kunnen uit het wild afkomstig zijn of van commerciële kwekers, meestal uit Oost-Europa of Oost-Azië. Laten we eerst eens kijken naar het visje en dan naar de manier waarop het in onze winkels terecht komt.

Laten we beginnen met kweek. Zoals gezegd zijn de dieren meestal afkomstig uit Oost-Europa of Azië. Voor dit voorbeeld gaan we uit van Indonesië. In stappen zal het proces er ongeveer zo uitzien:

1. Kweek bij gespecialiseerde kweker, inclusief opgroeien tot verkoopformaat.
2. Inkoop door groothandelaar/expporteur, inclusief kort verblijf daar (maximaal enkele weken).
3. Export naar Nederland.

Voor wildvang uit Rio Negro/Manaus ziet het proces er iets anders uit:

1. Wildvang in de natuurlijke omgeving, inclusief tijdelijke opslag tot er voldoende dieren zijn voor verkoop.
2. Inkoop door en transport naar een groothandelaar/expporteur, inclusief verblijf daar. Naar verwachting zal dit gemiddeld een langer verblijf zijn omdat alleen effectief gevestigd kan worden in de droge tijd en men zoveel mogelijk een continue aanvoer wil bereiken.
3. Export naar Nederland.

Voor een beoordeling van de impact kijken we naar milieu en naar dierwelzijn. Dit is natuurlijk geen wetenschappelijke studie dus de beoordeling zal redelijk grof zijn.

MILIEU

Voor milieu worden de volgende zaken bekeken: belasting van de omgeving en belasting van de natuurlijke populatie. De reisafstand per vliegtuig is voor Azië en Manaus ongeveer gelijk. Oost-Europa scoort op dat punt een stuk beter, maar daar moeten de dieren het hele jaar kunstmatig warm gehouden worden. Omdat er ook redelijk veel waterwissels noodzakelijk zijn, is dat een belangrijk energieverbruik. Ik denk dat qua energieverbruik de drie herkomstlocaties vergelijkbaar zullen zijn.

Voor het houden van de dieren in hoge concentraties (veel vissen per kubieke meter) zullen ontsmettingsmiddelen en

geneesmiddelen aan het water worden toegevoegd. Dat zal in beide situaties noodzakelijk zijn.

Omdat de dieren bij de kweker een opgroefase kennen, zullen daar meer dieren aanwezig moeten zijn dan bij de vanger en groothandel op basis van wildvang. Hetzelfde geldt voor het verbruik van visvoer. Op deze punten scoort kweek dus iets lager dan wildvang.

Is de vangst duurzaam? Kardinaaltetra's worden al zeker sinds de jaren 50 van de vorige eeuw in grote aantallen gevangen. Ondanks de wildvang gedurende 70 jaar, zijn er nog steeds meer dan voldoende dieren in het wild. Ook de oude vangplaatsen worden nog steeds gebruikt. Er is kortom geen enkele indicatie dat de populatie iets te lijden heeft van de vangst voor de aquariumhobby. Ook onderzoek brengt geen schade aan het licht. De vangstmethode (schepnet) is niet belastend. Daarnaast leeft de kardinaaltetra uitsluitend in gebieden met een goede waterkwaliteit. Het feit dat de dieren nog steeds in ruime mate voorradig zijn, betekent dus dat de langdurige vangst geen schade aan hun leefmilieu heeft aangebracht. Dus ja: de vangst van kardinaaltetra's is zeker duurzaam.

LOCAL COMMUNITIES

Een belangrijk aspect dat we tot nu toe niet hebben meegenomen, is de vraag wat er met het geld gebeurt en wat de gevolgen zijn. Het vangen van de vissen gebeurt door de lokale bevolking die daarmee in hun levensonderhoud voorziet. Dat betekent dat op deze manier geld verdiend kan worden met de aanwezige natuurlijke rijkdommen – het regenwoud – en dat er daarmee een motivatie kan ontstaan om het regenwoud ongerept en in stand te houden. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de bedragen die op dit moment aan de vissers betaald worden relatief laag zijn. Daar is zeker nog ruimte voor verbetering.

MOREEL

Is het wel verantwoord om dieren uit het wild te vangen en vervolgens voor ons plezier te houden? Ten eerste: de verzorging door de mens is niet zo slecht voor de dieren.

Tetra's thuis

Gerrit: "Mijn dochter, die tijdelijk weer thuis woont, heeft in haar kamer een aquarium staan van 90 x 50 x 45 centimeter met daarin veel planten, twaalf kardinaaltetra's, vier armano-garnalen en een wisselende hoeveelheid vuurgarnaaltjes. Het is een redelijk donkere bak met veel hout op de bodem en een licht zuur gelig water. De kardinaaltetra's doen het geweldig; zijn fantastisch op kleur en eigenlijk altijd vooraan te zien in de bak, prachtige vissen waar we heel veel plezier van hebben. Ik voer uiterst voorzichtig, dus als ik voer dan is dat binnen enkele seconden weg. In de zomer geef ik vooral zwarte muggenlarven die ik vrijwel onbeperkt uit een paar grote watertonnen in mijn tuin kan vissen, en 's winters krijgen ze droogvoer. Ik verdenk ze ervan dat ze hun voeding aanvullen met jonge vuurgarnaaltjes, maar dat is prima. Al met al een heel leuk aquariumvisje, waar we veel plezier van hebben."

Voor de meeste aquariumvissen, maar ook heel veel andere soorten geldt dat handel in wildvang duurzaam kan zijn.

De gemiddelde levensverwachting van de kardi-naaltetra in het wild is één jaar. In het aquarium is dat 5 jaar en bij goede verzorging kan dat oplopen tot 10 jaar. Dus dat is zo slecht nog niet. De verhalen die je hoort van 'voor elke vis in de winkel zijn er minstens zeven doodgegaan' slaan nergens op. Natuurlijk is er sterfte. Voor het stuk van exporteur tot dierenspecialzaak heb ik globale getallen; die sterfte ligt (ruim) onder de één procent. Ook bij het stuk van vangst tot export mag je natuurlijk wat sterfte verwachten, maar ook daar zal het niet veel meer dan rond de één procent zijn. Handel waarin het merendeel van de dieren doodgaat is ook economisch niet duurzaam. Overigens is er ook in Nederland geen significant verschil in sterfte tussen dieren van verschillende herkomst en daarmee is er ook geen reden om te verwachten dat de dieren afkomstig uit het wild meer stress zullen kennen. Juist bij deze kleine visjes is stress immers al snel dodelijk. Daarnaast moeten wij ons als Nederlanders ook realiseren dat wij rijk geworden zijn door onze bossen te kappen en onze moerassen droog te leggen, wat allerm minst duurzaam is. Het komt een beetje hypocriet over om vervolgens landen te verbieden om op een wel duurzame manier gebruik te maken van hun natuurlijke rijkdommen.

CONCLUSIE

Het vangen en verhandelen van wildvangdieren kan zeker duurzaam gebeuren en kan daarmee ook een motivatie vormen voor het in stand houden van het natuurlijk leefgebied. Dus wat mij betreft is dat groene merkje 'wild' bij een van

Copyright foto

onze grootste importeurs niet alleen transparant over waar de dieren vandaan komen, maar ook écht groen. Natuurlijk betekent dit zeker niet dat alle wildvang duurzaam is. Wildvang van soorten met een zeer klein verspreidingsgebied en of een langzame voortplanting of soorten die al bedreigd zijn, bijvoorbeeld door vernietiging van het leefgebied (nog steeds de belangrijkste bedreiging voor soorten), is zeker niet duurzaam. Voor de meeste aquariumvissen, maar ook heel veel andere soorten geldt echter dat ook handel in wildvang duurzaam kan zijn. En voor soorten die bedreigd zijn of dat mogelijk zullen worden, is er nog altijd de CITES-wetgeving die de handel in beschermde soorten reguleert. Er is daarom geen enkele reden om je te schamen voor siervissen in je winkel die van wildvang afkomstig zijn. ←

WILD CAUGHT

Wil je meer weten over dit onderwerp? Bekijk dan de documentaire *Wild Caught: Aquarium Fish Trade Of The Amazon* op YouTube via de QR-codes hiernaast. In de documentaire geven onderzoekers, lokale visvangers, exporteurs, internationale importeurs en natuurbeschermers antwoorden op prangende vragen, zoals:

- Wat is de rol van aquariumhobbyisten die in het wild gevangen vissen kopen?
- Brengen zij de populaties schade toe of zorgen ze er juist voor dat vissoorten blijven bestaan?
- Zijn de populaties van tropische vissoorten bestand tegen herhaaldelijke vangst en export?
- Kan de lokale bevolking meeprofiteren van de handel in tropische vissen?

Copyright foto

Deel 1 van de documentaire

Deel 2 van de documentaire